

Til Kunnskapsdepartementet v/

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Forsknings- og høyere utdanningsminister Sigrun Aasland

Trondheim/Oslo 10.okt 2025

Fellesinnspill til politiske prioriteringer for realfagsløft

Tilgangen på kompetanse i teknologi og realfag er avgjørende for norsk konkurransekraft, digitalisering og kapasitet til grønn omstilling. Nasjonalt senter for realfagsrekruttering, NITO, Abelia, Tekna, Norsk industri, TEK Norge, Fornybar Norge, Vitensenterforeningen og Offshore Norge fremmer på bakgrunn av dette fellesinnspill til Kunnskapsdepartementet for å løfte realfagene.

Norge står i en realfagskrise. Andelen som velger fordypning i realfag i videregående opplæring, har falt. De internasjonale undersøkelsene PISA og TIMSS viser at elevenes ferdigheter i realfag har falt betydelig.

For å sikre nok realfagskompetanse i Europa, vil EU-kommisjonen at 32 prosent av studenter i høyere utdanning skal studere realfag. I Norge er i dag andelen under 18 prosent, langt bak det europeiske gjennomsnittet på 26 prosent. NHOs kompetansebarometer har over lang tid vist mangel på IKT-kompetanse og ingeniører i arbeidslivet. NITOs behovsundersøkelse viser at 61 prosent av arbeidsgivere sliter med å ansette riktig ingeniørkompetanse, og 38 prosent av virksomhetene oppgir at oppgaver ikke blir løst når de ikke får ansatt de ingeniørene de trenger. I statlig sektor gjelder dette hele 70 prosent.

Som de sentrale organisasjonene i arbeidslivet for realister, arbeidsgivere som ansetter realister og de som jobber med å styrke læringen og rekrutteringen i realfag, er vi sterkt bekymret for den fremtidige utviklingen. Vi etterlyser en ny og langsiktig realfagsatsning med ambisiøse mål for realfag i Norge og omfattende virkemidler til å oppnå dem.

Tiltak vi foreslår

1. En ny og målrettet realfagsatsning

Norge trenger en ny realfagsatsning med klare, målbare ambisjoner. Det må følge kraftfulle virkemidler og tilstrekkelige ressurser for å nå dem. En ny realfagssatsning må være tverrsektoriell og inkludere arbeidslivet – erfaringer fra andre land viser at systematisk og langsiktig samarbeid gir resultater.

2. Langsiktig styrking av realfagsundervisningen

Lærere må få tid og ressurser til faglig og pedagogisk utvikling. Mange naturfagslærere uttrykker selv bekymring for egen kompetanse innen programmering og kunstig intelligens. Praktisk og motiverende undervisning må prioriteres og vitensentrene må styrkes. De regionale vitensentrene er etablerte arenaer for samhandling mellom næringsliv, skoler, familier og

høyere utdanning. Vitensentrene, som et praktisk forankret og landsdekkende virkemiddel, må styrkes for å fremme praksisnær og motiverende realfagsopplæring og teknologiinteresse.

3. Tettere samarbeid mellom skole og arbeidsliv

Skole- og utdanningssektoren må samarbeide mer forpliktende med arbeidslivet. Dette sikres ved å øke støtten til Nasjonalt senter for realfagsrekruttering. Deres arbeid bygger bro mellom arbeidsliv, skoler, organisasjoner og myndigheter for å styrke realfagene over hele landet.

De regionale vitensentrene er etablerte arenaer for samhandling mellom næringsliv, skoler, familier og høyere utdanning. Vitensentrene må videreutvikles som bindeledd mellom det regionale næringslivet, skolene og familiene, og kan spille en avgjørende rolle i å styrke realfagsinteressen og rekrutteringen til alle deler av arbeidslivet.

Erfaringer fra andre land har vist at langsiktig satsing på samarbeid mellom skole, utdanningsinstitusjoner og næringsliv bidrar til mer relevant og praksisnær opplæring, og styrker rekrutteringen til STEM-fagene.

4. Opptaksveier til STEM

I 2025 er det for første gang flere unge som velger yrkesfag enn studieforberedende utdanningsprogram i videregående. Det betyr at vi må sikre gode veier inn til høyere utdanning innen teknisk-naturvitenskapelige fag for denne gruppen, og sørge for at de er tilstrekkelig rustet for videre studieforløp.

Vi trenger finansiering av opptaksveiene til ingeniørstudier der realfagskompetansen løftes for de som ikke valgte realfag på videregående. Det bygger motivasjon og mestring, og som gir flere muligheten til å lykkes i krevende studier. Det handler om å ta hele utdanningssystemet i bruk, og om å gi flere unge en reell sjanse til å bidra med den kompetansen Norge trenger.

5. Styrk Naturfagsenteret og Matematikksenteret

Naturfagsenteret og Matematikksenteret løfter kvaliteten i realfagsundervisningen i skolen, blant annet ved utvikling av læringsressurser og kompetanseutvikling. Regjeringens økte tilskudd er et viktig skritt, men det trengs mer! Barn og unge fortjener undervisning som gir dem solid realfagskompetanse.

Uten en satsning på teknologi- og realfagene vil Norge tape i den globale konkurransen om kompetanse, innovasjon og bærekraft. Det er kritisk. Våre organisasjoner står klar til å bidra – men trenger en regjering som setter retning, tenker langsiktig og tør å satse.

Vi vil gjerne møte statsrådene for å diskutere temaet mer inngående.

Med vennlig hilsen

Guro Rørvik,
Leder
Nasjonalt senter for
realfagsrekruttering

Nasjonalt senter for
REALFAGSREKRUTTERING

Geir Bjørkøy,
Styreleder
Vitensenterforeningen

Harald Solberg,
Adm.direktør
Norsk Industri

Kjetil E. Lein,
President NITO

Elisabet Haugsbø,
President Tekna

Øystein E. Søreide,
Adm.direktør
Abelia

Bård Standal,
Viseadm.direktør
Fornybar Norge

Hildegunn T. Blindheim,
Adm.direktør
Offshore Norge

Øyvind Husby,
Adm.direktør
TEK Norge

